Grundläggande kriterier vid förskrivning av hjälpmedel

De grundläggande kriterierna gäller för samtliga förskrivningar av hjälpmedel.

Bedömning av behov

Det är brukarens individuella behov som skall ligga till grund för vilka hjälpmedel som kan förskrivas. Varje förskrivning kräver en individuell behovsbedömning, där brukaren själv är delaktig. Även anhöriga/närstående bör om möjligt vara delaktiga i bedömningen när deras stöd är en förutsättning för användning av eller när de själva ska använda ett hjälpmedel. Förskrivet hjälpmedel skall endast användas av den person det är avsett för.

Lagstiftning - policy - Hjälpmedel i Jönköpings län - individuella behov

"Prioritering på individnivå vid förskrivning av hjälpmedel" är ett beslutsstöd som används vid förskrivning av hjälpmedel. Beslutsstödet syftar till att skapa mer jämlika prioriteringar och bedömningar oberoende av vilken förskrivare som patienten möter. Beslutsstödet ska vara ett verktyg i dialogen mellan förskrivaren och patient för att skapa delaktighet och ge tillräcklig information. Verktyget ska fungera som ett stöd i förskrivarens arbete.

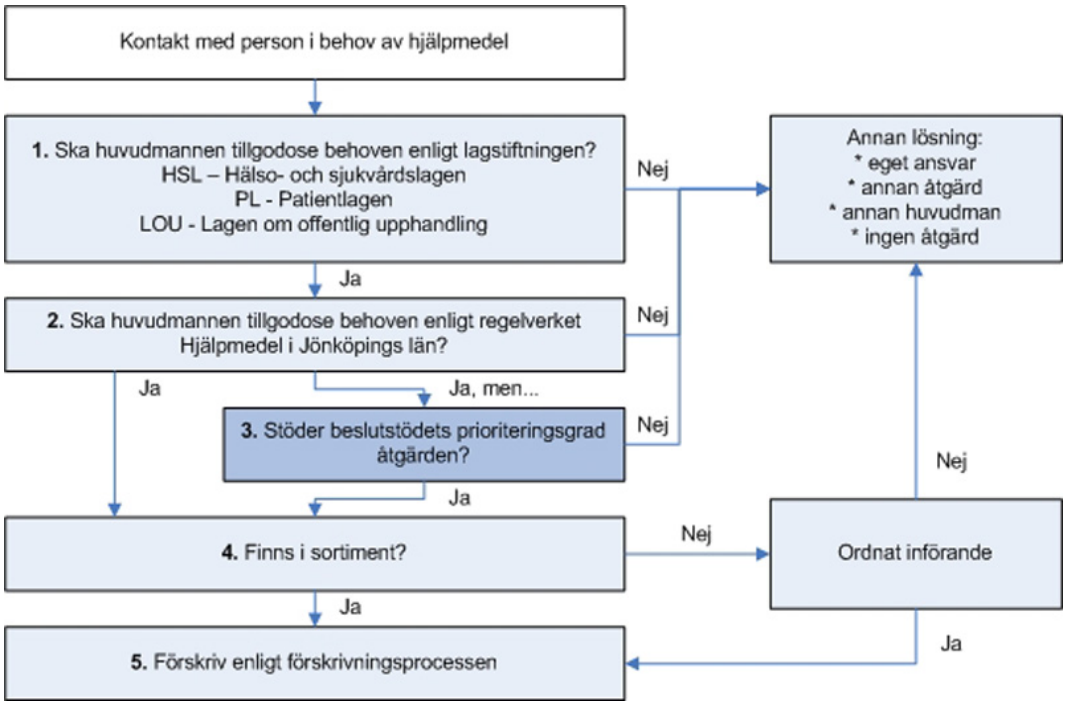

Bilden visar relationen mellan lagstiftning, "Hjälpmedel i Jönköpings län" och beslutsstödet vid hjälpmedelsförskrivning

Huvudman och boendeform

Samma regler för bedömning, förskrivning och eventuella avgifter gäller oavsett huvudman och boendeform.

Mest kostnadseffektiva lösningen

Brukarens behov av hjälpmedel skall ses i relation till andra planerade och/eller genomförda åtgärder. Utgångspunkten är att brukarens behov ska tillgodoses med så kostnadseffektiva hjälpmedel och/eller lösningar som möjligt.

Dubbelförskrivning

Endast ett hjälpmedel kan förskrivas för att tillgodose samma behov. Vissa undantag finns.

Förbrukningsartiklar

Person bekostar själv eventuella förbrukningsartiklar som ingår i det förskrivna hjälpmedlet då de behöver förnyas ex vissa batterier, förvaringsväskor, däck och slang till manuell rullstol mm.

Byte av hjälpmedel

Byte av hjälpmedel, tillbehör och anpassning kan ske då

- brukarens behov och/eller medicinska status har förändrats
- hjälpmedlet är utslitet och tekniker inom hjälpmedelsområdet bedömer att det ej är lämplig att rekonditionera eller reparera

Ny bedömning av personens behov skall alltid göras av en förskrivare.

Hjälpmedel för motion, sport och hobby

Hjälpmedel, tillbehör eller anpassning som endast är används för motion, sport och hobby är eget ansvar och kan inte förskrivas.

Hjälpmedel i bostaden

Skrymmande hjälpmedel, som inte kan fraktas mellan olika miljöer och används/monteras i bostaden kan endast förskrivas för användning på den adress där personen är folkbokförd. I undantagsfall kan dubbelförskrivning ske. Hjälpmedel förskrivs inte för att enbart användas i fritidsbostad.

Egenansvarsprodukter

Produkter som ligger utanför sjukvårdshuvudmännens ansvar benämns som egenansvarsprodukter. De kräver inte hälso- och sjukvårdens särskilda kompetens för bedömning, utprovning och anpassning och kan inte motiveras medicinskt som en del i en behandling. Personen kan själv bedöma sitt behov av dessa och produkterna är i stor omfattning tillgängliga i handeln. För dessa produkter har personen ett eget ansvar att införskaffa och bekosta vid behov.
Om personen behöver information om lämplig produkt kan du som förskrivare ge råd om detta. Eventuella råd skall dokumenteras i journal.

Personen kan köpa ett begränsat urval av egenansvarsprodukter via hjälpmedelscentralen. De egensansvarsprodukter som hjälpmedelscentralen säljer är sådana som krävs för att möjliggöra hemgång från sjukhus, är ett direkt led i fortsatt behandling eller förhindrar fall. Vissa tillbehör till förskrivna hjälpmedel säljs också för att garantera säkra produkter t ex korg till rollator.

En bra arbetsmiljö för vårdaren

Ibland behövs hjälpmedel för att förebygga arbetsskador i arbetet, alternativt förkorta sjukskrivning för den som hjälper till. Tidigare benämndes dessa hjälpmedel som arbetstekniska. Nu gör regelverket ingen skillnad på om hjälpmedel behövs för personen med funktionsnedsättning eller för den som hjälper till. Att man har den utrustning som behövs för att utföra arbetsuppgifterna på ett säkert sätt är arbetsgivarens ansvar.

Även om behovet av utrustning/hjälpmedel i huvudsak är föranlett av vårdarens behov måste alltid en individuell bedömning av vårdtagarens behov och funktion göras.

Om aktuell utrustning finns i hjälpmedelscentralens sortiment kan denna förskrivas och beställas från Hjälpmedelscentralen. Arbetsgivaren är betalningsansavarig.

Hjälpmedel för barn upp till 20 år

Barn skall, enligt barnkonventionen ha rätt till lek och utveckling som är anpassad till deras sjukdomstillstånd i en miljö som skall vara utformad för att möta deras behov. Staten och offentliga aktörer är skyldig att skapa en miljö som möjliggör överlevnad och maximal utveckling av barnet till dess fulla potential. Enligt artikel 31 skall varje barn ha rätt till lek, vila och fritid.

Detta medför att begreppet fritid är annorlunda för barn än för en vuxen. För ett barn kan fritid vara att följa med kompisarna till fotbolls-planen eller att "cykla ner på stan". Ibland kräver detta en annan rullstol än den som passar i skolan och hemmet. För de mindre barnen kan det handla om specialstolar för att komma ner till golvet och leka eller att "klättra upp i stolen" som andra småbarn lär sig. Behoven är oftast övergående under loppet av några år.

Extra hjälpmedel eller vissa specialfunktioner inom huvudmannens sortiment, som möjliggör att barn deltar i normala aktiviteter för lek och fritid, kan förskrivas till barn upp till 20 år. Hjälpmedel kan inte förskrivas för speciella, fritt valda fritidsaktiviter t ex ridning, skidåkning, basket m fl.

Förälder med funktionsnedsättning

Hjälpmedel till förälder med funktionsnedsättning

Region Jönköpings län ansvarar för att tillgodose behov av hjälpmedel för att personer med funktionsnedsättningar ska klara sina vardagliga aktiviteter i det egna boendet och närmiljön. När man blir förälder förändras det dagliga livet och nya behov uppstår. Det finns inga färdiga lösningar på hur man kan stödja föräldern i detta, utan det blir alltid en behovsbedömning i varje enskilt fall.

Bedömningen av behovet görs av förskrivande arbetsterapeut eller sjukgymnast/fysioterapeut. Man kan hitta bra lösningar både inom hjälpmedelssortimentet och bland sådan man får köpa själv.

Tips att ge till person som ska bli/är förälder

Vridbar bilbarnstol

Det finns flera olika firmor som har vridbar bakåtvänd bilbarnstol för barn från 3 mån till cirka 4 år. Dessa underlättar lyft i och ur bil eftersom du kan vrida sitsen mot dig då du placerar barnet i stolen, sedan vrids stolen i rätt position för färd. Hör efter hos din lokala säljare.

Val av barnvagn

Det finns olika sätt att köra barnvagn då du använder rullstol vilket kan påverka valet av till exempel svängbara hjul eller inte.
Det kan vara svårt att se framåt över barnvagnen beroende på höjd, tänk också på bromsens placering och körbygelns höj- och sänkbarhet och transportvikt.

Att bära sitt barn

Du som sitter i rullstol kan använda bärsjal, bärsele eller midjesele (barnet sitter). Det finns många olika modeller att välja bland. Det finns också knävagga som passar spädbarn.

Fler idéer på problemlösningar kan du bland annat hitta på sidan som heter Spinalistips och MammaPappaLam .
Stöd och råd kan ges av hjälpmedelskonsulent på HMC.

Arbetshjälpmedel

Arbetsgivaren på det ställe där man arbetar har det grundläggande ansvaret för att man som arbetstagare har en bra och säker arbetsmiljö. Om man har en funktionsnedsättning kan man behöva ett personligt arbetshjälpmedel för att klara sitt arbete.
Ansvaret för arbetshjälpmedel är delat mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Regionen kan vara konsult när det gäller hörhjälpmedel. Försäkringskassan har ansvar för bidrag till arbetshjälpmedel som behövs för att man ska kunna ha kvar sin anställning om man har en funktionsnedsättning. Arbetsförmedlingen ansvarar för att man kan komma ut i arbetslivet om man har en funktionsnedsättning.

Hjälpmedel i skolan

Skolhuvudmannen har det grundläggande ansvaret för att eleven kan tillgodogöra sig undervisningen.

- Personliga hjälpmedel i skolan är det man som elev behöver för att kompensera sin funktionsnedsättning och kunna delta i undervisningen och andra aktiviteter. Regionen eller kommunen ansvarar för de personliga hjälpmedlen. Personliga hjälpmedel kan förskrivas i samtliga skolformer utom folkhögskola. Vid byte av undervisningslokal eller skola ansvarar skolhuvudmannen för flytt av eventuella hjälpmedel.

- Skolan ansvarar för läromedel. Om man är elev med en funktionsnedsättning har man ibland behov av anpassade eller särskilt utvecklade läromedel.
- Grundutrustning som behövs för att man ska kunna delta i verksamheten, till exempel bord, stolar, datorer och surfplattor, är skolans ansvar. Likaså har skolan skyldighet att vara tillgänglig för elever med funktionsnedsättning.
- Särskilt statsbidrag finns för utrustning och hjälpmedel i specialskolor, arbetsmarknadsutbildning, folkhögskolor och studiecirkelverksamhet.

Hjälpmedel till elever på Riksgymnasiet

Hemregionen har kostnadsansvar för personliga hjälpmedel till elever på Riksgymnasiet.
I god tid före skolstart bör förskrivaren i samråd med Riksgymnasiet gå igenom elevens hjälpmedelsbehov. Hjälpmedlen utprovas och förskrivs på hemorten före skolstart och eleven tar med hjälpmedlen till skolorten.
Om nytt hjälpmedelsbehov aktualiseras efter skolstarten tar förskrivare på skolorten kontakt med hemregionen för samråd. I första bör förskrivningar ske på hemorten i samband med lov och liknande.
Huvudmannen ansvarar ej för transport av hjälpmedlen till och från skolan.
Reparation av hjälpmedel under pågående termin sköts på skolorten. Kontakt tas med hjälpmedelscentralen i Jönköping för överenskommelse om tillhandahållande av reservdelar, debitering mm.

Studier utomlands

För studier utomlands gäller samma möjligheter att erhålla hjälpmedel som för studier i Sverige. Reparation av hjälpmedel under pågående termin kan skötas på skolorten om denna möjlighet finns. Kontakt tas med Region Jönköpings län för överenskommelse om tillhandahållande av reservdelar, debitering mm.

Bostadsanpassning

För anpassning av bostäder finns en speciell lag om anpassning av bostäder där det är avsett för individuella åtgärder som behövs i bostaden för att personer med funktionsnedsättning ska kunna bo kvar hemma. Respektive kommun ansvarar för handläggning och beslut.